Nro 76.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 23. CZERWCA ROKU 1797. W PIĄTEK.

Z ŁASKI BOZEY MY PAWEŁ PIERWSZY

Imperator i Samowładca Całey Roſsyi &c. &c. &c.

Obwieszczamy wſzem i w obec.

Maiąc uwiadomienie o uſzłych ſwywolnie z pułkow i komend ſwych, ludzi niſkich rangów, jako też różnego zwania, porzuciwſzych ſwoie mieſzkania; a dla tego ubolewaiąc ſie miłoſiernie o takich z lekkomyslności w przeſtepſtwo wpadłych, zechcieli MY dla NASZEY ſzczęsliwie odprawioney Koronacyi i świętego namaſzczenia darować nayłaſkawiey winę wſzem tym, którzy z takowych ſwywolnie zbiegłych i za granicami lub też wewnątrz Imperium NASZEGO kryiących ſię, jako to: woienny lud do ſwych pułkow i komend, drudzy zaś do ſwoich mieſzkań powrócą ſię w przeciągu jednego roku od wydania tego NASZEGO Rozkązu, który ma bydź publikowany w Roſsyiſkim i cudzoziemſkich językach. Dan w Moſkwie mieſiąca Kwietnia dnia 23. roku 1797.

Na originale podpisano własną JEGO IMPERATORSKIEY Mości ręką tak: (L.S.)

PAWEŁ.

UWIADOMIENIE

Taynego Konsyliarza, Gubernatora Litewſkiego i Kawalera.

Wſzystkim w ogule i każdemu w ſzczegule Mieſzkańcom Gubernii Litewſkiey.

JEGO IMPERATOSKA MOSC Samowładnący Naſz MONARCHA w czaſie Naywyżſzey ſwoiey w mieście Wilnie przytomności, w dniu 17. mieſiąca terazniey ſzego, widząc z prezentowanych ſobie przez Xięcia Jmści Generał Feld-marſzałka Rządzącego Gubernią Litewſką i Kawalera Mikołaja Wasilewicza Repnina, że różnych ſkarbowych niedoborow, na kraju tuteyſzym do roku 1797. liczy ſię rublow 36,734. trzy ćwierci kopieyki, i uważając że takowy niedobor zebrał ſię z przyczyny byłych w Litwie zamieſzań, i zniſzczenia Obywatelom przyczynionego, naymiłościwiey ony podarował, rozkazuiąc go niewybierać i z rachunkow wyrzucić. Uwiadomiaiąc obywateli Litewſkich o takowey nieograniczoney Monarchy IMPERATORA dla nich łasce; ſpodziewam ſie że oni w pełnym przyznaniu przyimą ten nowy znak MONARSZEY ku nim ſkłonności, a przywiązaniem do Tronu, i naypoddannieyſzym uſiłowaniem, ſtarać ſie będą dowieść, iż niebyli niegodnemi Monarſzey ſzczodrobliwości. Datt w Wilnie Maja 28. dnia 1797. Roku.

Jakób Bulhakow.

z Madritu 15. *Maia z Gazety Courier du Bas Rhin.*

Woyna którąśmy *Anglikom* wypowiedzieli, niezmiernych potrzebuie wydatkow; na te gdy fkarb publiczny ieft niedoftatecznym, przy tak wielkich nawet z *Ameryki* dochodach, Miniftrowie nieuftannie fzukaią nowych źrzódeł, w którychby czerpać mogli na wzór narodow poftronnych. Rzucaią fię do ofzczędności; ta wiemy iaką korzyść przyniofła *Francuzom* przed 20. laty; chcą nowe nakazywać podatki; myślą nawet o zniefieniu bogatfzych Bifkupftw, fpodziewaiąc fię iż *Apoftolfka Stolica* na wfzyftko pozwoli. Przypadek nowy dał pobudkę do większego niż dotąd uzbraiania z nafzey ftrony na lądzie i morzu. Negocyacye z P. *Acanjo* Pofłem *Portugalfkim* w *Paryżu* zerwane zoftały; woyna więc ieft nieuchronną; że iefzcze nie wybuchneła, przypifzmy prożbom ufilnym *Xiężny Brezilii*, która u *Króla Jmci Hiszpanfkiego* Oyca fwoiego wyiednała krótką przewłokę czasu; z tey korzyftaiąc Pełnomocnicy po dobno zapobiegą niepotrzebnemu krwie przelaniu. Zaięcie przez *Anglikow Porto-rico*. *Caracas* flotty Kupieckiey, zmyślone były od tych pogłofki, którzy wypowiedzeniu woyny terazuieyfzey fą przeciwni. Toż rozumieć o flotcie nieprzyiacielfkiey, która do *Minorki* płynąc przed *Carthageną* była poftrzeżona.

z Mediolanu 27. *Maia z Gazety Frankfortfkiey.*

Pisma tuteyfze rozgłosiły niektòre z artykułow przedugodnych pokoiu niedawno zawartego między *Cesarzem Jmcią i Rzplitą Francuzką*; te że nie fą urzędowe, czas chyba iftotną prawdę odkryie.

1. W nadgrodę cdftąpionych Prowincyi *Niderlandzkich*, duchowne Xięftwa w *Rzeszy Niemieckiey* fekularyzowane będą; z których *Cesarz Jmć* wcieli do Pańftwa fwoiego Arcy-Bifkupftwo *Saltzburfkie*, Bifkupftwa *Tridentfkie, Brixieńfkie, Freifing, Pafsau, Conftantz, i Ratisbońfkie*, Bifkupftwo zaś *Bazileyfkie*, iako przy granicach *Alzacyi* leżące, nftąpione będzie *Rzpltey Francufkiey*.

2. Gdy z iedney ftrony granice *Francyi aktem Konfti uczynym i innemi prawami* zakreślone, fa teraz przyznane; z drugiey więc ftrony Bifkupftwa *Munfter, Paderborn, Osnabruck* i Opactwo *Corwey* w iedno złączone formować będą nowe Elektorftwo dziedziczne dla *Stadhudera Hollenderfkiego*. Podobnym fposobem Dóm Xiążąt *Wurtembergskich i Hessen Cafselfkich Landgraffow* na doftoyność Elektorfką pod iefiony będzie. *Xże Dwóch Moftow* otrzyma Bifkupftwo *Fuldeńfkie*, z mocą przyłączenia go do *Bawaryi*, fkoro ią odziedziczy. Pozoftałe części na prawym brzegu *Renu*, trzech Elektoratow Duchownych, tudzież Bifkupftwo *Spiry i Worms*, i inne w Niemczech leżące Bifkupftwa, wyznaczone będą w nadgrodę tym Xiążętom, którzy na lewym brzegu tegoż rzeki tracą dziedzictwa fwoie. *Cesarz Jmć* bedzie mógł po dawnemu załogę trzymać w *Philipsburgu*; twierdza zaś *Friburg* zburzoną będzie. *Moguncya* ieft przyłączona do *Francyi*.

3. Nowe Rzplte we *Włoszech* fkładać fię będą z *Bergamo, Breścia, Crema, Mantui, Mediolanu, Parmy, Placencyi, Guaftalli, Reggio, Modeny, Mafsa-Carrara, Ravenny, Bononii, Ferrary i Romanii*, z ich przyległościami, nadbrzeżami, i portami na morzu *Adriatickim*. *Xże Parmeńfki* w zamianę doftanie Prowincye: *Verona, Vicenza* i *Bafsano*. *Cesarz Jmć* zaymie *Friul* po rzekę *Piave*. Rzplta *Wenecka* zatrzyma, *Dogado, Padwę, Treviso, Polefine, Iftrią, Dalmacyą*, i wyspy, pod warunkiem zmienienia rządu *Ariftokratycznego w Demokracyą*. Wfzyftkie zaś we *Włoszech* Rzplte z *Francuzką* wiecznym przymierzem i traktatem handlowym będą złączone.

Można iuż było od niejakiego czasu w *Genui* poftrzegać znaki zbliżaiącey fię pędem *rewolucyi*, która w rzeczy famey d. 22 wybuchneła. Tak zwani *Patrioci* zgromadziwfzy fię w znaczney liczbie opanowali różne ftanowifka w mieście, iako to: port, arsenał, &c. Jednak ich triumf trwał nie długo; nazaiutrz ftronnicy rządu dawnego odzyfkali mieysca pomienione, arefztuiąc naczelnikow buntowniczego powftania. Liczą w tym zamiefzaniu 20. zabitych, 40. ranionych. Rabowali zatym zwycięzcy mieszkania *Patriotow*; kokardy *Genueńfkie* po mieście całym widzieć fię dały. Nie wiemy co daley naftąpi. Diwizya woyfk *Francuzkich* pofzła w tamte ftrony. Przypomniawfzy co Republikanie po innych kraiach czynili, łatwo fię domyślić, iż los *Genueńfkiego Doży i Senatu* nie wiele różnić fię będzie od *Weneckiego*.

Mówiono dawniey, iż wolne we *Włoszech* dziś kraie, iedną i nierozdzielną Rzplitę formować miały. Z naftępuiącego pisma widziemy, iż odmienili układ *Francuzi*; Rzplta *Cispadańfka* ieft rozwiązana; część iey kraiow będzie przyłączona do *Lombardyi*; druga podobno do *Wenecyi*.

Z Główney kwatery *Montebello*: Generał *en Chef* armii *Włofkiey* do Reprezentantow Rzpltey *Cispadańfkiey* w Zgromadzeniu Prawodawczym 19. Maia.

„*Obywatele.* Rofkazałem, ażeby *Romania*, „iak dawno fama życzy, przyłączoną wraz „była do Rzpltey *Cispadańfkiey*. Prowincye „zaś *Modena, Reggio, Mafsa-Carrara*, należeć od dziś dnia maią do *Cisalpińfkiey*. Tych „kraiow Deputowani, którzy fię w Zgromadzeniu Prawodawczym w *Bononii* dziś znayduią, zgromadzą fię natychmiaft, i wybiorą „6. osob, które niezwłócznie ftanowfzy w „*Mediolanie*, złączą fię z wydziałem pracuiącym nad *organizacyą* nowey Rzpltey. Inni „zaś Reprezentanci do domow fwoich powrócą. Obywatel *Ricci* ieden z *Cispadańfkich* „Direktorow uda fię także do *Mediolanu*, ażeby mi radą dopomogł w dziełach ważnych, „któremi fię zatrudniam. Pozoftali 2 Direktorowie z 6. Reprezentantami, których „Zgromadzenie Prawodawcze *Bononii i Ferrary* wybierze wfpólnie z Generałem *Sahuguet*, „dawać będą rofkazy potrzebne, *Romanią* na „Departamenta podzielą, i zgromadzenia zwołaią pierwiaftkowe, celem wybrania Reprezentantow Narodowych. Prawodawftwo rozpocznie pofiedzenia po zakończonych elekcyach w *Romanii* i Direktorow obierze.

Buonaparte.

N^RO 75.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 23. CZERWCA ROKU 1797. W PIĄTEK

z Londynu 2. Czerwca.

Bunt maytkow, na okrętach mianowicie w *Scherness* ftoiących, do tego iuż ftopnia przyfzedł, iż *Król Jmć* uwiadomiwfzy o niebespieczeńftwie Parlament, poftanowił wezwać na uśmierzenie rokofzanow wfzyftkich officyerow morfkich i lądowych: co większa, wydać rofkazy okrętom dotąd wiernym, aby filą nawróciły nieposłufznych do fprawiedliwey karności. Wfzyftko bierze teraz poftać woyny domowey; mówią o uzbroieniu młodzi *Londyńfkiey*: wfzyftkie miafta nadbrzeżne fą ofadzone mocną załogą; zalecono ftrzelać rozpalonemi kulami do ftatkow nofzących flagę czerwoną, iako znak buntowniczy. Maytkowie z fwoiey ftrony miafta znifzczyć odgrażaią fię, z których ludu wiele iuż uciekło; do różnych okrętow które im były nieposłufzne, ognia dawali. Pretensye ich na pismie wyrażone, tego fą rodzaiu, iż raz ieden od rządu przyięte wywróciłyby wfzelki na flotcie porządek; mowy ich i odezwy tchną duchem prawdziwie *Jakobińfkim*. Poźniey będzie dokładnieyfze opisanie tych zdarzeń iedynych w dzieiach *Angielfkich*. Kommiffarze od rządu wyflani do *Scherness*, nic nie dokazawfzy powrócili. Mamy pewną wiadomość, iż flotta *Holenderfka* w krótce z *Texel* wynidzie pod żagle celem odzyfkania *Przygórka Dobrey Nadziei*. *Ceylanu*, i innych osad, któreśmy *Batawom w Indyi Wschodniey* zabrali. U nas dziś kłótnie domowe tak wfzyftkich zaymuią, iż nikt zdaie fię nie myślić o obronie kraiu przeciw nieprzyiaciołom poftronnym, którzy nigdy nie wylądują do *Anglii*, ieśli teraznieyfzą fposobność z rąk upufzczą.

z Bazilei 2. Czerwca z Gazety Berlińfkiey.

Ambaffador Rzpltey *Francuzkiey Barthelemy* odebrał niedawno przez nadzwyczaynego Kuryera wiadomość, iż *Rada Starszych* wybrała go Direktorem. Przyimuiąc niezwłocznie tę doftoyność, zpełnił życzenia wfpółobywatelow fwoich i cudzoziemcow. Lat 30 pracuiąc poczciwie w intereffach Diplomatycznych, nabył wielkiego w nich z oświeceniem doświadczenia, i powf echny ziednał u wielu Dworow fzacunek. Obywatel *Reubell* zawiaduiący dziś intereffami zagranicznemi, pewnie nowemu Kolledze uftąpi pierwfzeńftwo. Mąż zacny, ludzkosci i cnoty przyiaciel, przyłoży fię zapewne do utrzymania pokoiu w *Europie*, znaiąc naylepiey, iak ten ieft potrzebny zwyciężaiącey nawet Oyczyźnie iego. Pisał do *Kantonu Bazileyfkiego* donofząc o blifko naftępuiącym odiezdzie fwoim do Stolicy Rzpltey.

z Wetzlar 3. Czerwca z Gazety Frankfortfkiey.

Generał en Chef armii Sambry i Mozy chcąc przywieść do fkutku wydane dawniey o kontribucyach rofkazy, a razem dać nowy dowod ludzkości z sprawiedliwością nierozdzielney, którą powodowany część piątą podatkow darował; zważywfzy, iż lubo *rekwizycye* dla armii prawem woyny niefzczęśliwym fą dozwolone, iednak nifzczyć obywatelow nie powinny, mianowicie rolnikow ubogich i wieśniakow, którym ten ciężar zwyczaynie bywa naymniey znośny: rofkaznie; ażeby w kraiach *Niemieckich* na prawym brzegu *Renu* zaiętych wfzyftkie uftały wnet rekwizycye, prócz chleba i furażu; ieśliby zaś którykolwiek z Officyerow odważył fię wyciągać nowych, z osoby fwoiey odpowie.

z Rzymu 15. Maja z Gazety Lipfkiey.

Zdrowie *Oyca S.* tak fię polepfzyło, iż dnia dzifieyfzego mógł dawać audyencyą niektórym Kardynałom i Miniftrom. Lecz dla pofolgowania fobie, a przez to uniknienia flabości powtórney, dał dwóm Kardynałom zupełną władzę do fprawowania interefsow kraiowych i zagranicznych. Gdy iednak z niebespieczeńftwa jefzcze nie wyfzedł zupełnie, wydana przeto będzie, jak flychać, *bulla* dawniey ułożona, gdy *Pius* 6. przed nadciągaiącym woyfkiem Generała *Buonaparte* z *Rzymu do Neapolu* wyiechać zamyslał, w której wfzyftkie dawnieyfze zciągaiące fię do *elekcyi Papieża* fą znieflone; Kardynałom zaś wolno jeft, gdziekolwiek bądź w pewney liczbie zgromadzonym, przyftąpić do wybrania naftępcy *Piotra S.* Interefsa fkarbowe *Kamery Papiefkiey* fą w bardzo zawikłanym ftanie, mianowicie zaś od podpisania pokoju z Rpltą *Francuzką*. Długi Państw Kościelnych wynosić maią 128. millionow Szkudow; wydatki roczne dochod przewyżfzaią, 2. mill 660. tyś. Zatrudniaią fię teraz wprowadzeniem potrzebney ofzczędności: od woyfka zaczynaiąc Do *Ankony* 6. woiennych okrętow *Francuzkich* zawineło. W tym mieście Republikanie wfzyftko fwoim fposobem urządzaią, jakby fię przy nich zoftać miało na wieki.

z Wenecyi 26. Maja z Gazety Berlińſkiey.

Generał Buonaparte jeſzcze tu nie przybył. Liczemy woyſka *Francuzkiego* u nas do 15. tyś. rozłożone ſą w mieście i na wyspach pobliżſzych jakie ſą: *Chiozza*, *Malamocco*, *Pedeſtrina*. W Prowincyach lądowych Republikanie zwycięzcy zabieraią własność narodow ſobie nieprzyiaznych: *Anglikow Portugalczykow &c.* nie ma żadney wątpliwości, że toż ſamo uczynią w ſtolicy; przez co ich zdobycz znacznie ſię pomnoży. Nowa *Municipalność* ſpokoynie w czynnościach ſwoich poſtępuie, bespieczeńſtwo w mieście naywiękſze. Czekamy cierpliwie co rząd *Francuzki* nam przeznaczy, i do jakiey Rpltey należeć będziemy. Do tych czas w Duchowieńſtwie żadnych odmian nie było ale ponieważ rząd nasz na wzòr *Francuzkiego* złożony będzie, nie ma wątpliwości, iż naśladuiąc prawodawcow i nauczycielow naſzych we wſzyſtkim, w materyach religii reformę uczyniemy. Żaden okręt z portu wychylić ſię nie może. Tym ſposobem ſpodziewaią ſię *Francuzi* zapobiedz wyprowadzeniu za granicę złota, ſrebra, i bogatſzych ſprzętow, które dla ſiebie w nadgrodę uczynioney nam przyſługi przeznaczaią.

Diwizya Generała *Victor dotąd w Padwie* ſtoiąca, ruſzyła teraz, jak ſię domyslamy, do *Friulu*. Powiat *Paduańſki i Vicenza* uprzedziły jnne w przyſłaniu do *Wenecyi* Deputowanych z oświadczeniem powinſzowania nowo uſtanowionemu rządowi. Zgoda i nayslicznieysza jednomyslność obywatelow cieſzą nas w upadku ſtraſzliwym, te przynaymniey ròżnią *Wenetow rewolucyą* od innych wielu; przyłożył ſię do tego potężnie Generał *Buonapàrte*; karność w woyſkach jego przykładna; *Lombardy* z pod ſekweſtru uwolnione Prowincye za *Adigą* leżące dotąd nie oświadczyły chęci ſwoiey przychylenia ſię do jedności z wſpólną wſzyſtkim Oyczyzną, lubo do tego nie raz były wezwane. Domyslamy ſię, iż do ſkładu Rpltey *Weneckiey* należeć przeſtaną.

z Ratisbony 26. Maja z Gazety Frankfortſkiey.

Miniſter Pełnomocny *Króla Jmści Pruſkiego Hrabia de Görz* podał temi dniami deklaracyą Posłom innych Dworow, w którey wyraża; iż odebrał wyraźny rozkaz od Monarchy ſwoiego jak nayuroczyściey zaprzeczyć rozſianym pogłoſkom od niejakiego czasu o umowie niby zawartey między *Królem Jmścią i Rpltą Francuzką* względem naſtąpić maiących w *Rzeszy* Sekularyzacyi, i wſkrzeſzonych pretensyi do *Xięstwa Berg, i Hrabſtwa Caſtel*. Było wprawdzie cós podobnego w Konwencyi 5 Sierpnia r. 1796. podpisaney, lecz te układy w takowym razie do ſkutku przyiść miały, jesliby *Francya* mocą oręża utrzymać ſię zdołała przy wſzyſtkich kraiach za *Renem* leżących; na ten czas albowiem potrzeba nadgrody dla Xiążąt z Państwa dziedzicznego wyzutych zniewoliłaby koniecznie do wzmiankowanych ſekularyzacyi.

DONIESIENIE.

Konsyliarza Stanu, Dyrektora Poczt Gubernii Litewſkiey i Kawalera.

Intelligencya, pismo periodyczne, wychodzące w Warszawie, gdy potrzebnym bydź może dla wiadomości Obywateli Gubernii Litewſkiey, maiących dobra, procedera, handle, intereſsa, lub inne związki tego gatunku, z Kraiami do Prus odeſzłemi, ztąd, że zawierać będzie rozporządzenia i roſkazy Rządowe tamecznego Kraiu, pozwy ſądowe i pozwy Kommiſsyi Bankowey, rozpocząć się tam maiącey, dobra Królewſkie lub Ziemſkie, które w arendę puſzczane będą, zprzedaż Dóbr Ziemſkich, domow, ſprzętow, bydła &c. przez aukcyą, cenę zboż każdego tygodnia; wielkość wody na Wiśle, i inne doniesienia mieyscowe: Przeto obwieſzcza ſię chcących na te pismo prenumerować, iż go doſtać będzie można, za opłatą na Rok złł: 18, a na pół roku złotych Pol: 9, na wſzyſtkich Kantorach Pocztowych Gubernii tuteyſzey, zkąd każdy prenumeruiący, za abonowaniem ſię dwa razy w tydzień wspomnione pismo Inteligencyi regularnie odbierać, lub na mieysce naznaczone, odsyłanym ſobie mieć będzie. Datt w Wilnie dnia 28 Junii 1797. Roku. *Jan Frizel.*

Obywatele maiący ſummy w Kahale Wileńſkim, którzy półrocznego procentu ad 1mam Januarii A. C. nieodebrali, weſpół z drugim półrocznym procentem od 24. Junii A. C. należącym, odebrać mogą u Dozorcy Funduſzu Kahalnego Wileńſkiego; na Dniu 20 Junii / 1 Julii A. C. i w dniach naſtępnych. Podobnież i na przyſzłość, odbierać będą procenta ſwoie, co pół roku, to ieſt na nowy Rok i na S. Jan.— Przy tym oſtrzegaią ſię wſzyscy Kredytorowie tego Funduſzu Kahalnego, iż żadne przelanie kapitału, bez wiedzy Dozorcy uczynione, przyięte nie będzie; mianowicie takie przez które kapitał na różne części ſię rozdziela— Wolno iednak będzie każdemu, przelać ſummę iedną na osob kilka, aby ſię to za wiedzą Dozorcy czyniło, a to dla uniknienia w Rachunkach zamieſzania ztąd wyniknąć mogącego.